

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei		
Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei		
Un număr . . . . . 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei		

Ortodoxism dinamic.

Ortodoxismul nostru s'a dovedit a fi prin excelență un creștinism creator, regenerativ și constructor, singurul care ne-ar putea salva azi, pentru că numai el reprezintă forța morală, care va substitui solidaritatea egoismului și a individualismului, cu cea a binelui obștesc, național.

Ortodoxismul s'a confundat veacuri de-a rândul cu viața noastră națională. Acest ortodoxism a ajuns în înverșunarea luptelor politice, duse până la absurd, să fie lovit indirect în însăși ființa lui, prin nedreptatea ce s'a făcut tuturor salariaților eclesiastici, cei dintâi slujitori ai lui.

Dar fiind el religia activismului, creațiunii și libertății, nu ca celelalte numai a spiritului și contemplației, își continuă, în vâltoarea acestui joc de forțe fără scop, opera de regenerare și recunoștință față de marii înfăptuitori și slujitori ai Bisericii lui Hristos. Credincioșii eparhiei noastre de data aceasta își pleacă evlavioși frunțile și îngenunchiază rând pe rând, la mormântul unui profesor de teologie, la mormântul unui asesor consistorial și acum la acel ce a fost restauratorul acestei episcopii, recunoscători faptelor lor binecuvântate, îngrijindu-le și eternizându-le cucernici mormintele, pentru a-și adăpa acolo sufletele, ca la niște altare ale focului sacru, ori de câte ori șovăească în viață.

Ortodoxismul fiind trup și sânge din trupul și sângele nostru, fiind un caracter esențial al românismului, nu trebuie să slăbească sub nici un motiv, căci în acest caz piloții pe cari se rezimă construcția noastră etnică ar slăbi, iar puterile lui launtrice de acțiune și de sprijin s'ar desface și s'ar risipi.

Dacă viața conștientă a oamenilor politici

nu participă în totalitatea ei, subsumându-se vieții și sensului înțelept ce emană din ortodoxie, ci depășește această limită, sufletele noastre, ale acelor ce ne ducem viața de azi pe mâne în umbră, în acest mare complex social, nu trebuie să rătăcească, ci să se refugieze acolo unde găsim armonii rupte din taina acordurilor angelice, acolo unde în topirea orbitoare a luminii celeste, ce radiază din sfintele altare, sufletul își plimbă în tihnă propria și taină.

Preoțimea trebuie să se arunce cu forțe proaspete în valurile de acțiune și luptă, izgonind de prin răspântii improvizația ce începe a se cuibări și alungând incompetența exclusivistă și ignoranța acaparatoare. Apostolatul se face luptând mereu fără a dispera, iar elanul bătațiilor de mâne trebuie să aibă sprijin în precizia onestă și sinceră a unei spiritualități bine definite, care să-i dea sens, valoare și legitimație.

Plutind acest crez pe catargul corabiei noastre, cârma binecuvântată își va depăna mersul pe valurile furioase, până ce ancora tuturor slujitorilor lui Hristos se va înfige în limanul izbăvitor a toate.

Nu trebuie să șovăim în viață, ci să luptăm ca acele vieți ce scapă de sub puterea strivitoare a vremurilor, cari intrupează în alcătuirea lor tainică vremuri noi. Atunci marea vieții noastre involburată și agitată va deveni iarăși liniștită, ortodoxismul va reuși să domine din nou în viața noastră publică de stat, iar slujitorii ei să se bucure de mai multă atenție. Atunci creștinismul nostru nu se va mai reduce la o etichetă, ocazional folosită, la rari și scurte vizite în Casa Domnului; ci el va deveni o forță impunătoare, de un dinamism robust, așa cum istoria i-a răbojit toate realizările de până acum.

Petru Toma

De ziua cărții.*)

În fiecare an avem o săptămână a cărții — o săptămână când cu toții dela cei mai mari până la cei mai de jos, preaslăvim gândul frumos al *omului creator*.

Noi profesorii și cu voi elevii simțim florii adevărați ai binefacerii, care se revarsă asupra noastră zi de zi, ceas de ceas, fiindcă mintea se îmbogățește cu atâtea cunoștințe folositoare, cari toate ne fac să fim mai buni, mai cinstiți, să iubim frumosul, asemănător ideilor propagate de acei scriitori, pe cari noi îi cetim cu multă atenție.

Omul decând există pe pământ a început să gândească, a făcut diferite planuri, a nutrit idei, pe cari le-a împărtășit și semenilor săi. Aceste gânduri tainice le găsim desemnate pe pereții multor peșteri și prin diferite locuri pe unde el a trăit. Toate gândurile omului au lăsat urme vizibile și aceste urme se văd începând cu popoarele cele mai vechi, cum sunt egiptenii, cari au lăsat o civilizație însemnată, datorită scrisului hieroglific — deasemenea și asirienii, grecii și romanii, au lăsat omenirii opere nepieritoare datorite scrisului. Cartea, însă a apărut mai târziu, abia în secolul al 15-lea — atunci când a apărut tiparul.***) Prima carte tipărită a fost „*Biblia*” cuvântul sfânt al lui Dumnezeu, scris de oameni inspirați de El prin Duhul sfânt. Setea pentru cetit a început să crească tot mai mult, omul curios, plin de patima frumoasă a științei a început să beneficieze de tot ce s'a scris și astfel s'au răspândit ideile în lume cu iuțea fulgerului.

Cartea are o valoare foarte mare, fiindcă din ea — mai bine zis din cuprinsul unei cărți bune și cu un conținut frumos — luăm cunoștință despre tot ceea ce trebuie să știm și să facem.

Problema cărții e o problemă fundamentală nu numai în viața școlară, ci în întreaga societate omenească. Dela felul cum ne îmbogățim cunoștințele depinde înaintarea și gradul de cultură de mâine al țării noastre.

Pentru tineretul școlar în deosebi, cartea trebuie să fie prietenul, călăuză și marele învățător, care să-l îndrume spre culmile frumoase

ale idealismului, naționalismului, cu un cuvânt spre viața plină de *muncă și abnegație*. O carte bună, e un prieten bun, o carte rea, un mare rău. Cărțile cele bune sunt acelea cari ne sunt recomandate de părinții voștri și de profesori, sunt acelea pe cari cetindu-le, elevul se simte deplin recreat. Cartea rea aduce ruina elevului și de multe ori a familiei întregi. Pildele rele se țin lanț, sufletul tinerului devine infectat de grozăviile imoralității, faptele urâte, de multe ori criminale aduc după sine decăderea.

Cartea bună ne îmbogățește sfera *intelectuală*, fiindcă câștigăm felurite cunoștințe necesare vieții. — din diferite domenii ale științelor și artelor.

Valoarea morală a cărților e înălțătoare — viețile sfinților, pildele de eroism și patriotism ne transpun în lumea celor ce se sacrifică pentru idee și patrie. „O carte religioasă-morală, aduce mângâiere și ușurează sufletul celui bolnav, îl ajută pe cel necăjit și-l întărește pe cel sănătos“.

Adeseori se întâmplă, că în mijlocul atâtor gălcevi, atâtor mâhniri și neajunsuri, simțim necesitatea de a sta de vorbă cu o mare *personalitate*, cu un om de seamă, atunci deschidem *cartea unui literat, artist, sau om de știință*, începem să cetim, stăm la vorbă, meditam, ne simțim mai bine fiindcă luăm cunoștință de acel binevoitor al omenimii sau al neamului nostru. El ne povățuește sincer, încurajându-ne acțiunile pline de inițiativă culturală, pe cari suntem datori să le ducem până la sfârșit, contribuind astfel la cimentarea vieții culturale a țării noastre.

„Cartea — spune d-l ministru al instrucțiunii *Dr Angelescu* — este unealta noastră cea mai de seamă în truda ce ne dăm pentru a răspândi lumină în minți și morală în inimi, nicăeri mai mult decât în școală nu poate fi cinstită și mărită“; iar *I. Bianu*, membru al Academiei Române spune despre Săptămâna Cărții următoarele: „Instituirea unei sărbători a cărții în cele mai frumoase și mai dulci zile ale primăverii este datorită unei fericite inspirații. Cartea răspândește semințele culturii, aduce hrana minții la toate vârstele, dela vesela copilărie până la cântecele eroice ale tinereții și bărbăției și la povestirile înțelepte ale pătaniilor adunate la bătrânețe. Vremile trecute ale neamului nostru românesc au fost cu deosebire grele și întunecate după surparea așezămintelor întemeiate de strămoși, dela cari am moștenit rânduiala de viață socială pentru conviețuire și limbă, pentru a ne înțelege și a ne lumina. Dar amân-

*) Conferință cetită de profesorul diacon C. Rudneanu elevilor dela liceul T. Doda din prilejul inaugurării „Săptămâni Cărții“.

**) Tipărirea slovelor a fost pentru omenire cea mai mare binefacere. Cu ajutorul literelor tipărite s'a putut transmite gândul dela om la om, până la depărtările cele mai mari. *Ioan Gutenberg* din Maientja pe la 1400 a descoperit acest fel de exprimare a gândirii.

două aceste au fost întunecate prin adumbriri streine, cari amenințau cu nimicirea lor desăvârșită. De multe ori durerile neamului au strigat după cartea care-i lipsea pe limba lui, s'a strigat cu glas mare: în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, după ce o nouă viață religioasă s'a dat popoarelor europene lângă cari trăim și noi, s'a cerut să avem și noi carte pe limba noastră românească și nu numai din cea scrisă pe limbă străină, neînțeleasă de popor. Agerul logofăt al Moldovei voind cu un secol mai târziu să scrie istoria patriei și a neamului său, a zis: „Lăsat-a puternicul Dumnezeu iscusită oglindă a minții „scrisoarea“, dintru care dacă va nevoi omul, cele trecute cu multe vremuri, le va putea omul scri, și le va putea oblici și nu numai lucrurile lumii, staturile și începuturile țărilor, ce și singură lumea, cerul, pământul că sunt zidite de cuvântul lui Dumnezeu celui puternic“. Acesta este și trebuie să fie trecutul, prezentul și viitorul cărții românești, puterea și viața pentru care toate popoarele vechi și nouă împrumută tot ce au câștigat prin munca și talentele lor. Cartea realizează frăția ideală a omenimii unificate prin cultură. Cartea trebuie să fie aleasă și sărbătorită spre a fi totdeauna binefăcătoare“. Și noi românii într'adevăr avem atâtea cărți frumoase, atâtea biblioteci de mare folos atât pentru tineret cât și pentru cei mai în etate. Cărți pentru copii cu povestiri, pline de tâlc moral — cărți pentru elevi, cari începând cu poezii noștri și până la romanele clasicilor români, stau în edițiile noastre românești, îndemnându-ne ca în această săptămână a cărții, când cartea e mai ieftină ca oricând, să o cumpărăm și să o cetim. Avem o „Bibliotecă pentru toți“ care cuprinde toate domeniile vieții spirituale, cărți literare, istorice, de artă, sociologie și filosofie cu un preț destul de redus. Această bibliotecă a împlinit peste 40 de ani de existență și cuprinde aproape 2000 de volume variate. Cuvintele d-lui *Negulescu* sunt edificatoare; cu privire la această „Bibliotecă pentru toți“.

„Tăria Statelor n'o mai face astăzi numai populația lor. China, India, Rusia — țările cu cei mai mulți locuitori — nu sunt și cele mai mari puteri, în configurația politică actuală a lumii. Tăria statelor atârnă astăzi mai mult de nivelul sufletesc, adică a vieții sufletești a popoarelor, care condiționează și destoinicia lor practică și energia lor morală. Vechea formulă „proști dar mulți“ n'a avut nici odată prea multă valoare, astăzi în orice caz nu mai are decât prea puțină. În ordinea practică astăzi totul se subordonează tehnicii. O tehnică la

înălțimea cerințelor timpului nu pot avea însă decât popoarele cu o dezvoltare destul de înaintată. În ordinea morală, totul se subordonează din punct de vedere politic cel puțin conștiinței naționale și celei cetățenești. O conștiință națională însă și una cetățenească, destul de clare și de energice, nu pot avea decât popoarele culte, cari își cunosc trecutul, cu toate învățămintele ce rezultă dintr'ânsul care-și cunosc vecinii și măsura în care le pot influența prezentul care își cunosc drepturile și sunt hotărâte să le asigure, în viitor, exercițiul deplin și liber. Din aceste puncte de vedere însă, popoarele, cari în majoritatea lor nu pot jertfi prea mult timp pentru școala propriu zisă, au neapărat nevoie de *lectură*, pe care o iau din cărțile ce le stau la dispoziție“...

Dar, cartea românească are și o însemnătate istorică, deoarece Săptămâna cărții este organizată și patronată de M. S. Regele Carol II. „prințul culturii românești“ care ne arată că viața neamului nu poate fi schimbată decât prin infiltrarea în masse cât mai mari a culturii.

Așa a luat naștere Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II.“ al cărei director este bine cunoscutul profesor universitar Alexandru Rosetti — care-și sacrifică tot timpul pentru editarea celor mai bune cărți din diferite domenii ale vieții culturale: artă, știință, filosofie, literatură, cărți anumite scrise pentru tineret cum sunt:

M. Sadoveanu: *Viața lui Ștefan cel Mare.*

C. Ardeleanu: *Revoluția lui T. Vladimirescu.*

C. Gane: *Trecute vieți de Doamne și Domnițe (vol. I. și II.).*

Mai avem cărți atractive pentru școlari din domeniul științific, traduse din cei mai buni scriitori francezi, englezi și italieni — toate pentru tineretul nostru.

O deosebită importanță se dă și țăranilor. Există „Cartea Satului“ cu diferite titluri: istorice, muzicale, literare, toate dau hrana sufletească, celui mai umil țăran al vetrelor noastre; — înfârșit revista „Fundațiilor Regale“ pentru clasa cultă și ziarul „Albina“ pentru masele poporului — cu multe învățăminte folositoare. S'au scos de sub tipar o mulțime de cărți eftine, bune și atrăgătoare.

Pentru izbânda cărții românești s'a creat „Săptămâna cărții“, iar pentru ca această săptămână să fie eficace, trebuie să ne îmbogățim rafturile bibliotecilor cu încă câteva cărți bune.

Artiștii noștri, creatori de literatură, s'au pus cu toții în mod conștient în slujba creației

specifice naționale, izbutind să creeze opere de artă, cari fac cinste neamului nostru.

Cetindu-le operele lor, îi stimulăm, iar ei vor duce mai departe scrisul lor.

Renașterea literară a Românilor va fi tot mai accentuată, scriitorul tot mai dispus ca să-și comunice gândul, cetitorul mai dornic de a avea gânduri nobile, orizonturi largi, pentru răspândirea culturii românești.

Slăvită să fie pururea „cartea, unealta cea mai de seamă a școlarului și a școlii noastre“!

Mândria.

„Inceputul păcatului este mândria“.
Sirah c. 10 v. 15.

Multe sunt păcatele pe cari le săvârșește omul, dar pe cele mai multe nici nu le ia în seamă, căci mulți dintre oameni numai atunci se consideră păcătoși când păcătuiesc numai cu corpul, adică dacă sunt bețivi, fumători, hoți, curvari, criminali etc. și dacă vre-un asemenea păcat nu-l mai săvârșesc, se consideră pe dânsii mântuiți, deci adevărați creștini.

Dar spre a fi curățit de păcate nu-i de ajuns numai atât, căci și alte păcate mai sunt, contra cărora orice creștin adevărat trebuie să să lupte cu toată tăria. Aceste păcate sunt în internul omului și își au izvoarele în pofta cea fără de nici o rânduială a omului și acestea sunt: *mândria*, iubirea de argint, desfrânarea (curvia, preacurvia), pisma sau invidia, lăcomia, mânia, trândăvia adică lenea.

În fruntea acestor păcate după cum văzurăm stă *mândria*.

Despre acest păcat, sf. Scriptură ne spune: „urită este înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor mândria“ (Sirah c. 10, v. 7), iar celor ce sunt robi acestui păcat sf. apostol Iacov în epistola sa la c. 4 v. 6 le spune: „Domnul celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har“.

Cartea sfântă mândria o numește începutul a tot păcatul, deoarece chiar prima păreche de oameni — protopărinții noștri Adam și Eva — prin mândrie au căzut în păcat, la fel și unii îngeri semețindu-se s'au împotrivit lui Dumnezeu, devenind răi, deci s'au făcut vinovați de păcatul mândriei.

Iată dar că *mândria* a fost ușa prin care a intrat păcatul în lume și cu drept cuvânt o

putem numi rădăcina tuturor păcatelor, căci din acest păcat răsar apoi celelalte.

Mai ușor este a opri pe cineva să săvârșească un păcat cu mâna sau cu gura, dar mai greu este a opri pofta sufletului, adică să omoși păcatul lăuntric.

Mântuitorul Hristos când mustrase cărturarii și fariseii le zise: „Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că voi curățiți partea cea din afară a păharului și a blidului, iar din lăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate. Farisee oarbe, curățește întâi partea cea din lăuntru a păharului și a blidului, ca să fie cea din afară curată“ (Matei c. 23 v. 25—26).

Prin urmare întâi sufletul trebuie curățit, căci numai atunci va fi și corpul curat.

Omul stăpânit de păcatul mândriei disprețuiește chiar și pe Dumnezeu, pe aproapele său, atribuindu-și merite numai sieși.

De cele mai multe ori omul chiar atunci când săvârșește vre-o faptă bună, tot din îndemnul mândriei o face, bună oară când face milostenie numai decât în sufletul său se ivește mândria, că este mai milostiv de cât altul. Mulți chiar atunci când se roagă pot deveni mândri prin faptul că se consideră pe dânsii mai credincioși înaintea lui Dumnezeu, decât acela care poate nici odată nu s'a rugat.

Mereu să ne fie în minte fariseul din sf. evanghelie care laudându-se pe sine înaintea lui Dumnezeu, căuta a nu se asemăna acelui vameș care alături de el se ruga, dar cu inima înfrântă și smerită, considerându-se cel mai păcătos, totuși dobândise iertare dela Dumnezeu, pe când fariseul cu toată bătaia sa pe piept nu se mântuise.

Tot la fel când facem milostenie, nu spre câștigarea laudei din partea oamenilor, ca să nu fie spre mândrie. Pentru Dumnezeu s'o facem, *Care* chiar dacă uităm noi că am fost milostivi, *El* nu uită, și adevărata răsplată din partea *Sa* nu va întârzia.

Curățirea sufletului și a inimii de gânduri și cugete violente se cere în primul rând.

Luptă mare din răspuțeri contra duhului celui rău, care cu orice chip vrea să pună stăpânire pe suflet.

Contra mândriei cu toată tăria să luptăm căci ea este mama tuturor răutăților.

Aceasta s'o facem și bine ne va fi.

Pr. Dimitrie Biidariu.

La „Piatra Scrisă“. Săptămâna.

În căderi catifelate, amurgul se lasă pe unda visătoare a Timișului...

Svâcnetul precipitat al existenței, își rărește ritmul și simfoniile au amețit în crânguri. Ochiul de lumină al stelelor tremură ca o lacrimă reținută, în profundul vuet de cer. Pe scări de azur, luna anină salbe de argint pe crengi de măr roz-albe.

La o cotitură mică a drumului de țară, unde dealurile se apropie mai mult, se descoperă deodată trecătorului, sub umbra colțuroaselor stânci, capela dela „Piatra Scrisă“. Capela simplă și frumoasă, pildă de pietate și vrednicie creștină a plugarului Vasile Dragomir din Slatina-mică, scutește de intempestăți icoana ștearsă de vreme a „sf. Treimi“, care poartă desigur, povestea vre-unui miracol.

Sub cerul înalt și curat, punctat cu rubine, între dealuri înalte, semnul minunii divine, a rămas peste timpuri, loc de pietate, a transformat grandiosul templu al naturii, în motiv de reculegere sufletească pentru toți cei „trudiți și obidiți“.

Glas de clopot, picură stropi de evlavie peste văzduhul fremătat de tainice puteri. Undele metalului, se destind în noapte, peste cântarea neconținută a undelor cu horbotă de argint, ca o melodie târăgănată, eterică, până când ca un ecou prelins, par' că din negură de veacuri, se destramă undeva, departe, în cutele dealurilor.

Linuștea, pacea siderală, picurată din înălțimi de azur în falduri de adieri catifelate, îmbroboțește cuprinsul într' un fel de solemnă așteptare, de religiozitate care pătrunde în tainițele sufletului răscolindul, înfiorându-l.

Fiori neînțeleși, flori atingerii de ceva sublim, vibrează în toate fibrele ființei omenești. Un val de agitație istovitoare năpădește sufletul ca o cascadă de lumină peste pustiul întunecului. Simți că te desfaci de legături terestre din cleștare de gânduri păgâne și plutești peste undele vulgare ale lutului din fire, înfiorat, spre infinitul de „Lumină“ înălțând în noaptea de mister imnul sublim, etern, imn de preaslăvire lui Dumnezeu... Să închizi apoi, în fața „Sublimului“, pe vecie între pleoape refrenul trudnicei vieți, cu farmecul frumuseții de o clipă!

Marcu Bănescu.

Fraților, de va și cădea vre-un om în vre-o greșală, voi cei duhovnicești, îndreptați pe unul ca acela cu duhul blândetelor, păzindu-te pe tine ca să nu cazi și tu în ispită (Galat. VI, 1).

„Pentru cine a simțit fiorul misterios al credinței, problema situației preoților și a Bisericii în lumea de mâine, nu poate fi atinsă de răceala de analist cu care s'ar trata situația celorlalte profesii și instituții“.

Preoții în Statul corporativ de prof. M. Manoilescu.

Manifestațiunile din ultimul timp în legătură cu problemele naționale, sociale, economice, culturale ale Statului nostru, dovedesc că dela război, mai precis dela unirea provinciilor cu Patria mamă, s'a lucrat prea unilateral, prea incomplet pentru consolidarea și propășirea Neamului. *Economicul* a predominat elementului fundamental al societății, *moralei*.

În ultimul timp se discută tot mai mult și problema educației clerului. S'ar părea la suprafață că această preocupare ar fi de natură strict bisericească, în fond însă interesează în cel mai înalt grad însași rezolvirea fericită a tuturor problemelor de Stat.

Preotului ca factor spiritual și economic de mare importanță în sat, i se impune o activă conlucrare, la toate preocupările Statului, de a regenera tineretul (prin organizațiile premilitare, străjeri, soc. sf. Gheorghe) și agricultura (ofensivă agricolă).

Ori dacă *preotul trebuie* — și avem fericirea să constatăm că factorii autorizați din Stat, consideră ca absolut **necesar** — să conlucreze la regenerarea morală și economică a Neamului, acest preot trebuie cu multă îngrijire crescut, dar îi mai trebuie și necesarul pentru existență.

*

Articolul editorial din „Parlamentul românesc“ constată că: „Una din Instituțiile care a avut întâiul și cel mai de seamă rol în formația și consolidarea neamului nostru este: **Biserica**.“

Dacă rolul istoric al Bisericii și al slujitorilor ei în formația și consolidarea Neamului este bine precizat și recunoscut și dacă problemele actuale de Stat reclamă și pe mai departe participarea efectivă a ei, nu-i îngăduit Statului să lase Biserica națională ortodoxă în nesiguranța de astăzi, ci să-i definească precis situația, să fie în viitor ferită de dureroasele compromisuri la cari a fost supusă.

*

Preotul Bisericii naționale este creștin și își înțelege perfect de bine rostul său în Statul național. Pentruca să răspundă cu mai multă competență și utilitate în rezolvirea noilor probleme, i se cere o educație mai

complexă și riguros îngrijită. Dar Statul mai cere și notarului — alt factor în sat — să aibă de acum licență. Notarul este *numai* un organ executiv în sat, până când prootului i s'a lăsat complexul de probleme locale, pe care **trebuie** să le rezolve, în cele mai multe cazuri din proprie **inițiativă** și pe terenuri infinite mai variate decât alți factori titrați din sat.

Pentru notarii licențiați Statul mai dă un spor de 2000—3000 Lei salar la lună, iar preoților li-s'au aplicat toate curbele de sacrificii imaginabile, ba li-se mai arată spectrul legii salarizării.

I. P. S. mitropolit Nicolae spune: „acțiunea politică a Statului trebuie să se sprijinească pe valorile și forțele spirituale ale vieții. Din acest punct de vedere Statul lucrează în *interesul său când dă sprijin religiei și Bisericii*“.

Pr. Traian Constantin.

Cuvântare*)

Eșit'a semănătorul...

Domnule Președinte,

Doamnelor și fraților împreună lucrători,

Înainte ca D-Voastră să pășiți la lucrul luminării pentru care ați poposit în acest sat, îmi țin de datorință să aduc din partea bisericii și a credincioșilor ei, salutul de bun venit onoratei învățătorimi din acest cerc cultural.

Sunt prea fericit sufletește și de aceea încercând să arăt în puține cuvinte rolul important ce-l are învățătorimea în educarea poporului și cum acest rol se îngemânează cu cel al bisericii — și — de nu voiu reuși pe deplin a evidenția acest rol apelez la bunăvoința și la îngăduința Dumneavoastră.

Doamnelor și Domnilor!

Toată menirea D-voastră este minunat oglindită în cuvintele sfintei Scripturi ce am amintit, căci D-voastră ca și semănătorul din Evanghelie răspândiți învățura cea bună dar ca și sămânța aceea, truda D-voastră cade de multe ori pe piatră, alteori între mărarini și alte ori pe pământul cel bun, dând roade.

Sunt oameni în societate cari muncesc mai puțin și rezultatul muncii lor este bogat însă de nici un folos obștesc. Sunt însă și muncitori smeriți cari se străduesc o viață întreagă în sbucium și nevoi pentru roade nevăzute dar prețuite de un neam întreg.

Aceștia din urmă sunt muncitorii cari nu fac din locul ce-l ocupă un mijloc de trai chiabur, nu fac o meserie ci fac apostolat. Învățătorul este prin eselență cel mai desăvârșit apostol în mijlocul poporului. El muncește fără preget, nu trambitându-și truda ci tăcut, neștiut de nimeni, în mijlocul copiilor cu sufletul cărora s'a identificat, muncește în școală și în afară de școală cu sublimul ideal în suflet: binele poporului și al

Patriei. Pentru o mult trudită pâine, se sacrifică pe sine pentru alții, clipă de clipă, zi de zi, cu pieptul plin de colb, intrând în pământ de cele mai mule ori, de tânăr.

Dar, Doamnelor și fraților, el nu se uită la jertfe, nu se uită la sănătatea sa, la viața sa. El urmărește ținta sublimă. E simplu și totuși mareț în rolul său. Marele Pestalozzi la 50 de ani spunea cu smerită simplitate: „Vreau să revin la catedră“. Binele obștesc l-a obsedat și acest bine i-a călăuzit pururea pașii. Disprețuind toate măririle ce i-se imbiiau el a rămas dascăl zicând: „Idealul meu este să pun mâna să astup *neștiința* care este isvorul tururilor relelor; idealul meu să îngrijesc rănilile cele mai dureroase ale poporului: sărăcia și vițiile.

Și astfel dascălul tuturor, la o școală de sat și-a împlinit destinul vieții sale.

Un sfânt Părinte bisericesc zice: „Raiul este de vânzare, iar prețul lui sunt faptele noastre. Mai de folos este omului să trăiască mai puțin dar să lase în urma lui fapte“.

Apostolatului învățătoresc i-se potrivesc de minune aceste cuvinte. Învățătorul nu este omul vorbelor de zile mari, ci este omul faptelor. El vorbește prin faptele sale, generația de eri și azi a Țării care este lucrul sufletului său.

Nu este ființă mai greu de crescut pe pământ ca omul și de aceea nu este problemă socială mai însemnată decât creșterea și pregătirea oamenilor pentru rostul vieții lor și mai ales pentru binele obștesc. Căci pe când părinții au datoria de a crește numai copiii lor și adesea nu isbutesc deplin, învățătorul trebuie să crească sute de copii din familii deosebite cu firi deosebite, cu creșteri deosebite sau și fără nici o creștere.

Îată că pe cât e de grea pe atât de însemnată e menirea învățătorului.

Viitorul, soarta poporului, destinele Țării sunt încredințate în mâinile învățătorimei. Cum își vor împlini ei rolul lor, așa va fi societatea de mâine.

D-l prof. S. Mehedinți spune într-o carte a sa: „Înălțarea unui popor începe cu tineretul lui și decadența lui tot de acolo începe“ iar pedagogul și filosoful francez Renault afirmă: „Marele miracol al popoarelor ce sue spre mărire stă în falanga de învățători cari renasc satele la o viață de propășire“.

Dacă tineretul va fi bine pregătit atât din punct de vedere sufleteș cât și luminat ca minte de dascălii săi, el va fi „viitorul de aur“ al neamului; iar dacă nu, tineretul se va desvolta fără nici o orientare, fără nici un ideal. Totul pleacă dela școala satească unde copilului mai întâi i-se deschid ochii minții. Și el, copilul, cetățeanul de mai târziu, duce cu sine imaginea învățătorului său și în anii vieții adesea își aduce aminte cu duioșie de vorbele, de sfaturile, de îndemnurile lui. Marele nostru savant N. Iorga afirmă undeva: „Dacă sunt ceea ce sunt, aceasta o datorez mamei mele și bunului meu învățător“.

Învățătorul preface sufletul copilului, îl modelează după cel al său și-l dă Bisericii, societății, Țării. Frica de Dumnezeu, dragostea față de aproapele, respectul, omenia, patriotismul, aci se înfiripă, pe băncile școlii și Biserica ia barca și pornește cu omul inițiat, în largul lumii, veghind asupra sa și petrecându-l până la porțile vecinicii.

De aceea Biserica și Școala sau mai bine zis lucrul școlii se îngemânează cu cel al Bisericii. Ele au fost mai ales în trecut, sunt azi și vor fi totdeauna facilele purtătoare de lumină și moralitate.

*) Rostită la deschiderea Ședinței cercului cultural învățătoresc Cârpa. Ținută în Poiana la 12 Mai 1935 de preotul DIMITRIE ANUȚOIU.

Inepuizabilul izvor de energie al neamului nostru a fost și este satul, plugarul temător de Dumnezeu, respectuos față de legi, apărător de datini și tradiții, harnic, viteaz în apărarea hotarelor Țării, plugarul nostru și mai ales plugarul bănațan, se roagă, cântă și muncește.

Cine altul, dacă nu Biserica și școala a știut să țină trează această conștiință și cu toate ingenunchierile și umilirile ce au avut de suferit, ele au fost la postul lor. Au trecut prin foc și sânge dar viața nu și-au dat-o. Unul cu puterea crucii și tăria credinței, celălalt cu puterea luminii au veghiat ca sufletul poporului să rămână ortodox și românesc. Temnițele dela Vác și Seghedin au înghițit nenumărați mucenici, apostoli ai crucii și a catedrei, și baionetele asupritorilor de eri s'au întinat de mult sânge de-al lor. Iar noi cei ce ne-am trecut anii copilăriei dincolo în Vechiul Regat ne-am ridicat sub stindardul aceuiaș ideal. Și acum îmi răsună în urechi glasul învățătorului meu bătrân care spunea: copii să știți că dincolo peste munți trăesc frați de-o lege și de un sânge cu noi. E trup rupt din trupul nostru. Eu voi muri, copii, că așa nor bătrânii, dar voi să creșteți mari și sa fiți fi bravi ai Patriei noastre. Când țara va avea trebuință de brațul vostru, să-l folosiți cum trebuie. Și arătându-ne cu mâna spre Ardeal adăuga: acolo, acolo spre miază noapte și apus sunt frații nostri. Țineți minte cuvintele dascălului vostru. Și noi priveam drept în ochii lui în cari licărea o dorință măreață. Și așa au fost crescute toate generațiile de copii. Învățătorii au fost și sunt lumina ce-a deschis drumul spre izbândă.

Școala și Biserica urmăresc aceleași țeluri, fac aceleași sacrificii, muncesc pe acelaș teren; preotul și învățătorul se împărtășesc din acelaș dumnezeesc potir. Deaceea ei trebuie să meargă și azi ca în trecut cot la cot și în fața lor nu trebuie să fie decât un singur cuvânt: poporul. Să-l moralizeze, să-l lumineze.

Mântuitorul Iisus Hristos a fost preot și învățător. Sfinților săi învățăcei în ajunul Patimilor sale le-a spus: „Pacea mea las vouă, să vă iubiți unul pe altul precum și eu v'am iubit pe voi“. Școala și Biserica sunt surori nedespărțite cari au menirea, — dar numai iubindu-se, — să desăvârșască binele și fericirea poporului. Aduag aici înțeleapta comparație făcută de unul din apostolii școlii noastre bănațene, fiertatul revizor Ion Marila:

„Curata noastră cruce ortodoxă se compune din două brațe: unul mai lung și perpendicular, celălalt mai scurt și așezat curmezis: Dacă voiți, brațul cel mai lung îl asemănăm cu biserica iar brațul cel mai scurt cu școala noastră. Și știut este că fie brațul perpendicular oricât de lung, dacă nu-l încrucișează cel scurt, nu va fi niciodată semn de cruce“.

Doamnelor și Domnilor!

Îmi închei cuvântul meu. Vă rog înainte de aceasta să vă aruncați privirile afară. Pretutindeni e primăvară, e viață, e cânt, e veselie. Mireasma florilor îmbată sufletul și dă nădejdi de roadă. În câmp, pe holde și în lunci plugurile răstoarnă brazdă sub care semănătorul aruncă din belșug sămânța care îngropată sub glie, va aduce roadă la timpul său. D-voastră ați descins în satul nostru în luna lui Maiu, luna plină de nădejdi, de vis și poezie. Dela catedra unde vă faceți apostolatul și ridicați lumină ați poposit și în casa noastră unde trăim cu grijile zilei, unde ne înodăm bucuriile și unde aici între codrii ne cântăm nizuințele și ne plângem necazurile.

Ați poposit în casa noastră unde veacuri ca și la

D-voastră s'a păstrat credința și graiul între altar, între catedră și vatra casei. V'ați lăsat o zi de odihnă și ați venit să risipiți lumină pe care n'ați și n'o lăsați să se închidă „sub obroc“ cum spune sf. Scriptură.

Și ce-ași putea să vă urez eu, un umil slujitor al lui Dumnezeu, decât să Vă amintesc cuvintele Mântuitorului cătră învățăcei săi: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl cel Cereș“.

Și după cum pomii au îmbogățit în floare, asemenea și florile neprihănite ale luminei ce răspândiți să îmbogățească mintea și sufletul celor ce au venit să vă asculte. Și după cum semănătorul aruncă sub brazdă sămânța dela care așteaptă roadă, tot astfel și sămânța aruncată de D-voastră să dea Dumnezeu să cadă pe pământ roditor să'ncolțească și să aducă roadă însutită.

Dumnezeu să trimită duhul lui dătător de bună-tate și să Vă binecuvinteze pașii și lucrul.

Ș T I R I

Dela „Frăția Ortodoxă Română“. Consiliul eparhial al F. O. R-ului s'a întrunit Luni în 6 Maiu 1935 în ședință, la care au luat parte domni Dr. Corne Corneanu președinte, consilier eparhial Nicolae Cornean secretar, Dimitrie Jianu cassier și membrii Aurel Moaca, Dimitrie Sgăvêrdia, Dr. Constantin Morariu, Dr. Vasile Mircu, Ing. Petru Fotoc, Ing. Pavel Goanță, Ing. Ștefan Bornuz, Dr. D. Novacescu, Pavel Jumanca, Matei Armaș, R. Cîric. Gh. Nemțu, Const. Vladu etc.

S'a discutat acțiunea referitoare la ridicarea monumentului, episcopului restaurator Ioan Popasu și Consiliul a constatat cu multă satisfacție, că apelul lansat este onorat cu contribuția așezămintelor și intelectualilor noștri, înțelegători ai înscărnătății acestui act. Ei exprimă mulțumiri: „Comunității de avere“, care contribuie cu Lei 20.000, Consiliului, orașului, Caransebeș pentru suma votată de Lei 15.000, Consiliul orașului Orșova pentru Lei 3000, Direcțiunii U. D. R. pentru Lei 5000. Camerei de Comerț din Logoj pentru Lei 5000; Industriei textile din Logoj pentru Lei 5000 și d-lui director al acesteia d-l O. Brăneanu pentru Lei 2000; Consiliului, parohial din Caransebeș pentru Lei 5000; Comitetelor școlare ale liceului „Traian Doda“, Școlii normale „Ioan Popasu“ și școlii primare pentru contribuția de câte Lei 1000; preotului: George Tătucu din Iablanița care a primit hirotonirea din mânele regretatului episcop Ioan Popasu, Lei 500, firmei Schramm și Hütl din Topleț pentru Lei 500 în total Lei 64.000.

Consiliul eparhial exprimă mulțumiri, Prea onoraților părinți protopresbiteri și Onoratei preoțimi pentru activitatea intensă ce o desfășură în scopul reușitei, colectei, pe care o vom publica în numerele viitoare ale „Foi Diecezane“.

Sa cerut și ofertele sculptorilor mai renumiți pentru confecționarea acestui monument a cărui desvălire se va face în cadre sărbătorești în primele zile ale lunii Octomvrie din acest an.

In pelerinaj la mănăstirea „Mrăcunea“. Sub acest titlu marele ziar „Universul“ scrie în N-rul său de alaltăeri o interesantă cronică. Pe lângă inițiativa laudabilă în jurul reclădirii acestei istorice mănăstiri, autorul T. P. (Titus Pora) semnaleză necesitatea străngerii de fonduri, de cari harnicul comitet pentru reclădire mai are trebuință. Suntem mulțumitori conducerii distinse a marelui ziar pentru această preocupare și credem că aceasta e numai un început de sprijin în opera de refacere a unei vechi mănăstiri românești.

A murit Mareșalul Pilsudski. Cel mai mare bărbat al Potoniei, omul care a avut cel dintâi merit la reinvierăa patriei sale, mareșalul Iosif Pilsudsky a murit zilele acestea. Moartea lui a cauzat doliul întregii lumi politice, în care decedatul a avut rolul unui mare pacificator. In numele credincioșilor ortodoxi din România I. P. S. Sa Patriarhul Miron a adresat guvernului polonez o mișcătoare telegramă de condoleanță.

Mulțumită publică. Și pe această cale aducem mulțumirile noastre On. familiei Sava Molin învățator în pensiune în Cârnecea, pentru obiectele trimise din Viena: discul, potirul, steluța, lingurița și copia care sunt frumos lucrate din aur în preț de 8.000 lei ce a dăruit sf. noastre biserici. Atotputernicul Dumnezeu să le răsplătească „Jertfa de laudă și recunoștință lu Dumnezeu adusă de familia Sava Molin“. (Partea din ghilimele este inscripția gravată pe potir). *Toma Simu*, preot, în numele comunei bisericesti Cârnecea.

† **Elisabeta Beuca**, o distinsă doamnă din Caransebeș a încetat din viață Duminecă dumineța. Răposata este soția frunțașului din localitate Dimitrie Beuca, mama harniceii noastre contabile Melania Beuca și soacra secretarului consistorial, d-l Dimitrie Sgăvêrdia. Fiul ei Dimitrie Beuca a absolvat facultatea de teologie din Cernăuți, unde și-a luat diploma de licență, din cecece reiese cât duh creștinesc a domnit în căminul său părintesc. Acest cămin a fost sguduit în liniștea lui de lovitura morții necrutătoare...

Dumnezeu cel milostiv să mângăie pe cei îndurerăți, iar răposatei să-i dea odihnă cerească!

† **Preotul Teodor Panciovan.** Veteranul preot, un distins membru al tagmei preotești a trecut la vecinicie în ziua de 16 Mai a. c. In trecutul nostru național răposatul a fost deopotrivă bun luptător național, ca și vrednic slujitor al altarului.

Dumnezeu să-l odihnească alături cu drepții Săi!

Comunicat. Retribuțiunile, pe viitor, începând cu Aprilie a. c. ale preoțimei din eparhia noastră, se plătesc după recalcularea salarelor repartizate de On. Ministeriu, pe baza veniturilor dela sesiunile parohiale stabilite de fisc în declarațiunile de venituri, conform legii pentru inventarierea averilor și veniturilor aparținând bisericilor naționale și celorlalte culte.

Notă Oficială.

Nr. 3266 E 1935.

Delegații preoțimei, profesorii Academiei teologice și funcționarii dela Consiliul eparhial precum și protopresbiterii tractuali, se convoacă la adunarea generală a membrilor Fondului de ajutorare reciprocă a salariaților Eparhiei Caransebeș pe ziua de 23 Maiu a. c. ore 11 a. m. în birourile Consiliului eparhial.

Obiect:

1. Darea de seamă asupra gestiunii anului 1935.
2. Modificarea unor art. din Regulament. Caransebeș, la 16 Maiu 1935.

Episcopul diecezan:
† **Vasile.**

Publicațiune de licitație.

În baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2681 din 24 Aprilie 1935 se publică din nou licitațiune minuendă pentru renovarea, acoperirea cu tinichea cu prețul de Lei 101.210 • și pictarea în suma de Lei 55.000 a bisericii ort. rom. din comuna Toager.

Licitațiunea se va ține **Duminecă în 2 lunie la orele 11 a. m.** în sfânta biserică, la care pot participa întreprinzătorii autorizați.

Comuna bisericască nu acordă spese de transport sau diurne participanților la licitație chiar de nu s'ar putea ține licitația, îi obligă însă a depune în numerar înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 10% în numerar sau în hârtii de valoare acceptabile din suma estimată.

Comuna bisericască fără considerare la rezultatul licitațiunii va încredința lucrările întreprinzătorilor în cari va avea mai multă încredere, pe cari îi va obliga să restituie bisericii cheltuiala de Lei 500 avută cu facerea devizului estimativ.

Toager din sedința consiliului parohial ținută în 2 Mai 1935.

Aureliu Maghețiu
Preș. cons. par.

2—3

G. Gulea
Notar.

La Librăria Diecezană

se află de vânzare

obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici.

